

Sygn. akt VIII *Ua 55/21*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca sędzia Anna Capik-Pater

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 26 listopada 2021r. w G.

sprawy z odwołania J. F.

od decyzji Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zasiłek pogrzebowy

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 22 czerwca 2021r. **sygn. akt** VI U 403/20

1. oddała apelację,
2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) sędzia A. P.

Sygn. akt VIII *Ua 55/21*

UZASADNIENIE

Odwołująca J. F. domagała się zmiany zaskarżonej decyzji (...) Oddział w Z. z 25 września 2020r., mocą której organ rentowy odmówił jej prawa do zasiłku pogrzebowego po zmarłym 22 lipca 2020r. wnuku V. S.. W uzasadnieniu odwołania podała, że jej wnuk zmarł w niewyjaśnionych okolicznościach, a matka dziecka została aresztowana i ubezwłasnowolniona przez Prokuraturę w G.. W dniu śmierci wnuka jego matka A. F. była osobą niepełnosprawną (przepuklina rdzeniowo-mózgowa) mającą prawo do renty socjalnej, w związku z tym syn A. S., a jej wnuk był ubezpieczony. Z kolei ojciec dziecka M. S. stracił pracę przez pandemię, miał status ubezpieczonego i też został pozbawiony wolności. Natomiast odwołująca wskazała, że jako babcia i osoba spokrewniona od 1 maja 2020r. przebywa na zasiłku przedemerytalnym.

Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania. W uzasadnieniu powołując się na przepisy ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U.

z 2020r., poz. 53 z późn. zm.) oraz ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020r., poz. 53), wskazał, że do przyznania zasiłku pogrzebowego niezbędne jest, by członkowie rodziny osoby pobierającej świadczenie przedemerytalne lub zasiłek przedemerytalny spełnili warunku do uzyskania renty rodzinnej. Dalej ZUS wskazał, że przyjęte na wychowanie i utrzymanie wnuki mają prawo do renty rodzinnej do ukończenia 16 lat jeżeli zostały przyjęte na wychowanie i utrzymanie co najmniej 1

rok przed śmiercią osoby, która w chwili śmierci pobierała świadczenie przedemerytalne oraz nie mają prawa do renty po zmarłych rodzicach, gdy rodzice żyją, jeżeli nie mogą zapewnić im utrzymania albo osób, która w chwili śmierci pobierała świadczenie przedemerytalne lub jego małżonek był opiekunem wnuka ustanowionym przez sąd. Natomiast w niniejszej sprawie V. S. w chwili śmierci miał niewiele ponad miesiąc życia, w związku z tym nie był ubezpieczony i nie pobierał żadnych świadczeń. Rodzice dziecka nie byli ubezpieczeni (ojciec – brak ubezpieczenia, matka – renta socjalna). Z kolei odwołująca J. F. w chwili śmierci wnuka była osobą pobierającą świadczenie przedemerytalne. Natomiast aby uzyskać prawo do wypłaty zasiłku pogrzebowego, zgodnie z przepisami, V. S. powinien spełnić warunki do uzyskania renty rodzinnej po babci J. F.. Skoro jednak nie zostały spełnione warunki do uzyskania renty rodzinnej, a w konsekwencji czego zmarły V. S. nie spełnia warunków wymaganych do przyznania renty rodzinnej po osobie, która pobiera świadczenie przedemerytalne, w związku z tym odwołującej nie przysługuje prawo do zasiłku pogrzebowego.

Pismem z 12 marca 2021r. pełnomocnik odwołującej wyznaczony z urzędu wniósł o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej kosztów pomocy prawnej udzielonej odwołującej z urzędu.

Wyrokiem z 22 czerwca 2021r. Sąd Rejonowy w G. VI Wydział Pracy i (...) (sygn. akt VI U 403/20) **zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do zasiłku pogrzebowego po zmarłym 22 lipca 2020r. V. S.. Nadto orzeczono o zwrocie kosztów zastępstwa procesowego.**

Sąd I instancji ustalił, że odwołująca jest matką A. F. i babką zmarłego 22 lipca 2020r. V. S.. Natomiast ojcem A. F. jest K. F. dziadek zmarłego V. S..

Sąd rejonowy ustalił ponadto, że K. F. od 31 lipca 2006r. jest uprawniony do emerytury i w dniu śmierci wnuka, tj. 22 lipca 2020r. pobierał świadczenie emerytalno-rentowe. K. F. i J. F. obecnie nie są małżeństwem.

Rodzicami zmarłego V. S. są A. F. i M. S..

W chwili śmierci dziecka jego rodzice nie byli ubezpieczeni albowiem A. F. miała przyznaną rentę socjalną, natomiast M. S. nie był ubezpieczony.

V. S. zmarł 22 lipca 2020r., zaś koszty związane z jego pogrzebem pokryła odwołująca. Łączne koszty związane z pogrzebem wyniosły 1.900 zł.

Następnie odwołująca 20 sierpnia 2020r. zwróciła się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z wnioskiem o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłym 22 lipca 2020r. V. S..

Zaskarżoną decyzją z 25 września 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił odwołującej prawa do zasiłku pogrzebowego po zmarłym 22 lipca 2020r. V. S..

Sąd I instancji uznał okoliczności sprawy za bezsporne i wszechstronnie wyjaśnione w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że odwołanie ubezpieczonej jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 77 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2021 roku, poz. 291):

1. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci:

1) ubezpieczonego;

2) osoby pobierającej emeryturę lub rentę;

3) osoby, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania;

4) członka rodziny osoby wymienionej w pkt 1 i 2.

2. Członkami rodziny, o których mowa w ust. 1 pkt 4, są:

1) małżonek (wdowa i wdowiec);

2) rodzice, ojczym, macocha oraz osoby przysposabiające;

3) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka, dzieci przysposobione i dzieci umieszczone w rodzinie zastępczej;

4) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletniości inne dzieci niż wymienione w pkt 3;

5) rodzeństwo;

6) dziadkowie;

7) wnuki;

8) osoby, nad którymi została ustanowiona opieka prawna.

3. Zasiłek pogrzebowy przysługuje również w razie śmierci ubezpieczonego po ustaniu ubezpieczenia, jeżeli śmierć nastąpiła w okresie pobierania zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego.

4. Zasiłek pogrzebowy przysługuje tylko z jednego tytułu.

Ponadto na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości 4 000 zł (art. 80 ustawy).

Zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci członka rodziny osoby pobierającej emeryturę lub rentę. Za członka rodziny uznaje się m.in. wnuka, zgodnie z art. 77 ust. 2 pkt 7 ww. ustawy. Tak więc zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci wnuka osoby mającej prawo do emerytury. Jako, że zmarły V. S. był wnukiem K. F. mającego ustalone prawo do emerytury, zasiłek pogrzebowy w razie jego śmierci przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu. Tą osobą jest odwołująca.

Uwzględniając powyższe rozważania, podstawie art. 47714 § 2 k.p.c. Sąd I instancji zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do zasiłku pogrzebowego po zmarłym 22 lipca 2020r. V. S., albowiem organ rentowy w sprawie sprawdził jedynie status odwołującej oraz rodziców zmarłego. Natomiast status dziadka zmarłego powoduje powstanie prawa do zasiłku pogrzebowego.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się organ rentowy. Wniósł apelację, w której zarzucił wyrokowi Sądu I instancji:

a) przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów (art. 233 k.p.c.) przez niesłuszne przyjęcie, że K. F., jako osoba mająca ustalone prawo do emerytury, będąc jednocześnie dziadkiem zmarłego V. S., ma prawo do przyznania zasiłku pogrzebowego, pomimo, że z wnioskiem o zasiłek ten nigdy nie występował.

b) naruszenie prawa materialnego polegające na niewłaściwym zastosowaniu art. 78 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyjęcie, że zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która nie pokryła kosztów pogrzebu, gdyż z takim wnioskiem wystąpiła J. F., nie zaś K. F.;

Organ rentowy wniósł o:

a) zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, względnie o

b) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji.

W odpowiedzi na apelację, ubezpieczona wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne, bez potrzeby ich powtarzania, nie były one zresztą sporne. Nie w pełni jednak zgadza się natomiast Sąd Odwoławczy z argumentacją prawną Sądu I instancji.

Objęty sprawą spór stron nie dotyczył faktów, a jedynie słuszności oceny prawnej organu rentowego, że wnosząca odwołanie nie jest uprawniona do otrzymania zasiłku pogrzebowego mimo, że o to świadczenie wystąpiła, jeżeli tytuł do wypłaty tego zasiłku pochodzi od osoby, która o to świadczenie nie występowała.

W świetle art. 77 ust. 1, pkt 4 w zw. z pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci członka rodziny uprawnionej do emerytury. Z kolei ust. 2 tego przepisu w punkcie 7 do grona członków rodziny, zalicza wnuki .

Art. 10. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych z dnia 30 kwietnia 2004 r. stanowi, że:

1. Osobie, która pokryła koszty pogrzebu po śmierci:

1) osoby pobierającej świadczenie przedemerytalne,

2) członka rodziny osoby, o której mowa w pkt 1, spełniającego warunki do uzyskania renty rodzinnej.

- przysługuje zasiłek pogrzebowy na zasadach i w wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Z art. 68 . ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika natomiast , że m.in. prawo do renty rodzinnej mają dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione do ukończenia 16 lat.

Wnuk, członek rodziny osoby pobierającej świadczenie przedemerytalne , byłaby zatem uprawniony do renty rodzinnej z samego faktu, że nie ukończył 16 lat, a babcia ma tytuł do wypłaty tego zasiłku .

Odnosząc się do zarzutów apelacji dotyczących naruszenia art. 78 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z 17 grudnia 1998r. (Dz. U. z 2019r., poz. 300 z późn. Zm.) i zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. wskazać należy, że są one bezzasadne.

Zgodnie natomiast z treścią art. 78 ust 1 przywołanej ustawy, zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu.

Ubezpieczona aby uzyskać zasiłek pogrzebowy po zmarłym 22 lipca 2020r. V. S. wykazała własny tytuł do zasiłku pogrzebowego w związku z pogrzebem jej wnuka. Odwołująca dowiodła, że pokryła koszty pogrzebu .

Zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu. Jego celem jest umożliwienie zorganizowania ostatniej posługi w stosunku do osoby zmarłej poprzez zapewnienie stosownych środków finansowania. Beneficjentem zasiłku pogrzebowego jest osoba, która faktycznie poniosła koszty pogrzebu. I chociaż praktyka zna

sytuacje, w których odmawia się prawa do zasiłku pogrzebowego, to są one wyjątkowe, a zalicza się do nich, np. wprowadzenie w błąd organu ubezpieczeń społecznych, posługiwanie się fikcyjnymi spreparowanymi dowodami, czy znowę zakładu pogrzebowego i wnioskodawcy w zakresie "sprzedaży usług pogrzebowych" (wyrok Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2010r., II UK 14/2010). W rozpatrywanej sprawie okoliczności takich nie wykazano. Odwołująca przedstawiła organowi rentowemu faktury VAT, w których ujęto związane ze zgonem V. S., koszty zakupu dla niego trumny, jak również koszty usługi przewozu zwłok i trumny oraz kosztów samego pogrzebu.

W oparciu o wyżej poczynione rozważania podstawie art. 385 k.p.c. apelacja, jako bezzasadna, podlegała więc oddaleniu, mimo wadliwego uzasadnienia.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku, w oparciu o art. 98 k.p.c. i § 9 ust. 2 w zw. z § 10, ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 265, ze zm.), obciążając organ rentowy kosztami zastępstwa procesowego odwołującej w postępowaniu odwoławczym w wysokości 120 zł.

(-) sędzia Anna Capik – Pater